

het

JO KALMUN-
SPIERENBURG

Sleetje

REIN
STUURMAN

G.F. CALLENBACH, N.V.

NUKERK

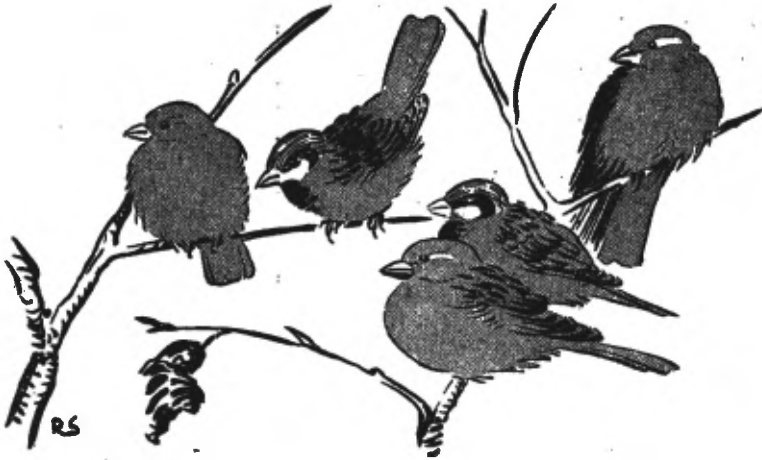
JO KALMIJN-SPIERENBURG

HET SLEETJE

DERDE DRUK

Tekeningen van Rein Stuurman

G. F. CALLENBACH N.V. - NIJKERK

I

De huismussen moeten wachten

Tjiep, tjiep, zeggen de huismussen tegen elkaar.
Tjiep, tjiep, wat is het koud vandaag.

Weet je, wat ze wel graag zouden willen?
Ze zouden het liefst maar de hele dag willen blijven
zitten op hun warme plekje achter de blaadjes van de
klimop.

De klimop is dik.

Daar kan de scherpe wind niet doorheen waaien.

Achter de groene blaadjes is het een gezellig plekje
om te zitten voor een huismus.

Maar als de huismussen op dat fijne plekje blijven zit-
ten krijgen ze niets te eten.

En och, och, ze hebben juist zo'n honger.

Hun kleine maagjes zijn helemaal leeg.

Daarom moeten ze wel te voorschijn komen.
Tjiep, tjiep. . . . tjiep, tjiep. . . .
Brrr, wat blaast die wind door hun veertjes.
Die staan er af en toe recht van overeind.
De huismussen hippen in het tuintje rond.
Ze kijken, of er niet wat te pikken valt op het stoepje
voor de keukendeur.
Met een kruimeltje brood of een kruimeltje aardappel
zijn ze heus al heel tevreden.
Tjiep, tjiep, dat valt niet mee.
De grond is bevroren en zo hard als een steen.
De huismussen gaan in het kale seringenboompje zit-
ten.
Ze willen wachten tot kleine Jan wakker wordt.
Als kleine Jan straks zijn boterham gaat eten, schiet
er vast wel een klein korstje voor de vogeltjes over.
Misschien schiet er ook nog wel een korstje van de káás
over.
Of een zwoerdje van het spek. . . .
Tjiep, tjiep, wat duurt het vanmorgen toch lang, eer
kleine Jan naar beneden komt.
Het is toch geen Zondag?
Hoe komt dat dan?
Heeft kleine Jan zich soms verslapen?
Tjiep, zeggen de huismussen in het kale boompje tegen
elkaar.
Tjiep, tjiep, werd die Janbaas nu maar wakker. . . .
De huismussen weten niet, dat Janbaas al lang wakker
is.
En toch is het zo.
Kijk maar, zijn ledikantje is leeg.
De dekens liggen op een prop aan het voeteneind.
Daar heeft Janbaas ze geschopt.

In het kussen is een kuiltje.
Daar heeft Janbaas' bolletje in gelegen.
Maar waar is die Janbaas dan?
Beneden?
Neen, hoor.
Beneden is niemand anders dan moeder.
Die loopt daar heen en weer.
Ze steekt het theelichtje aan onder de theepot.
Dat brandt met een klein, vriendelijk vlammetje.
Dan pookt ze de kachel op.
En ze zet het schuifje bij de kachelpijp open.
De kachel gaat aantrekken. Het begint zachtjes te
brommen in zijn zwarte buik.
En een rood schijnsel valt door het mica deurtje van de
kachel op het vloerkleed.
Zie je wel, dat Janbaas nog niet in de kamer is?
Moeder neemt het grote broodmes en begint vast brood
te snijden.
Anders moet ze altijd een heel stapeltje boterhammen
in een pakje doen voor vader.
Die neemt vader dan mee naar de fabriek. En die eet
hij daar op in het schaftuur.
Maar vandaag hoeft moeder geen pakje klaar te ma-
ken.
Want vandaag hóeft vader niet naar de fabriek.
En toch is het geen Zondag.
Is dat niet vreemd?
Nu zou je denken, dat vader vakantie heeft. Maar mis.
Vader blijft vandaag thuis, omdat het werk op de fa-
briek stil ligt.
De grote machine op de fabriek draait niet.
Er hoeven geen planken gezaagd te worden.

Moeder denkt daaraan, terwijl ze de sneetjes brood snijdt.

En ze zucht er bij.

Moeder heeft véél liever, dat vader naar de fabriek moet.

Wat is het stil in de kamer.

De kachel bromt alleen zachtjes.

Maar boven op de slaapkamer is het nõg stiller.

Daar hoor je helemáál niets.

Het is net, of daar niemand is.

Maar kijk eens stilletjes in het grote bed.

Daar is die kleine rakker van een Jan bij vader in het grote bed gekropen.

Daar ligt hij nu héél dicht tegen vader aangeschoven.

Zijn neus bijna tegen de neus van vader.

Grote Jan en kleine Jan. . . .

Vader doet, alsof hij slaapt.

Maar Janbaas weet wel beter.

„Vader. . . . vâder. . . . vâdertje,” fluistert hij.

„Stil nou. . . .”

Jan ligt weer even heel stil.

Wel een minuutje lang.

Het is nu vast niet zo heel vroeg meer.

Janbaas hoort de huismussen tjlpen in het tuintje.

„Vader. . . . vâdertje. . . .”

„Ja, wât?”

„U hoeft fijn niet naar de fabriek, hè?”

„Nee, Janbaas.”

Vaders stem klinkt niet blij.

Hij vindt het niét fijn, dat hij thuis moet blijven.

„Vader,” zegt Janbaas zachtjes, „misschien gaat u weer wat voor me timmeren, hè? Dan gaan we samen in het schuurtje. . . .”

„Misschien wel, Janbaas.”

„Zeg, vader, hoor eens, laten we een kàrretje gaan maken. Eentje op vier wielen, zeg. En dan gaan we het verven, hè vader. . . . Dan verven we het mooi rood. . . . of mooi groen. . . . hè vader. . . .”

„Vader zal eens kijken.”

Hij is nu klaarwakker door het gebabbel van Janbaas. Een mooi wagentje maken. . . . dat kan best vandaag. Dan heeft vader meteen wat te doen.

Als vader niets te doen heeft, verveelt hij zich gauw.

Hij is zo gewènd om te werken.

Nu komt moeder naar boven om Janbaas te halen.

Ze kijkt in het kleine ledikant. Maar dat is leeg.

„Waar zit je?” roept moeder.

„Piep,” zegt Janbaas met zijn hoofd onder de dekens van het grote bed.

„Ha, daar heb ik je te pakken. Gauw, opstaan, het is tijd.”

Moeder heeft een grote, gebreide das meegebracht. Die doet ze kleine Jan in bed al om.

Anders vat hij kou, als hij zó uit het warme bed komt.

„Loop maar op een drafje naar beneden, Janbaas.”

Dat doet Janbaas ook.

Moeder zal hem benéden wel wassen en aankleden. Het is boven veel te koud.

Grote Jan springt nu ook uit bed.

Hij kleedt zich vlug aan. Hij hoeft wel niet de deur uit, maar hij wil niet, dat moeder beneden op hem wachten moet.

Vader komt al kant en klaar de kamer binnen, als moeder nog met Janbaas bezig is.

Die vâder kan het nog eens gauw.

En hij heeft zich flink gewassen ook.

Zijn oren zijn nõg rood van het ijskoude water.
In zijn kletsnatte haren zie je strepen van de kam.
Hu, vader heeft zich zómaar onder de kraan gewas-
sen!

„Er zit sneeuw in de lucht,” zegt vader.

Janbaas staat vlak bij de kachel. En nõg heeft hij kip-
penvel op zijn blote armen.

„Kom maar gauw,” zegt moeder.

Moeder helpt hem vlug in zijn warme trui.

En dan zitten ze met zijn drietjes aan tafel.

Vader en moeder bidden zacht.

Janbaas bidt hardop.

„Heere, zegen deze spijzen, amen.”

Nu mag hij beginnen.

Er is vanmorgen niets op het brood.

Geen spek en óók geen kaas. Alléén boter.

Maar het hindert niet. De boterham smaakt met boter
alléén ook wel lekker.

En Janbaas krijgt er een grote kom warme thee bij.

Daar kan hij fijn het korstje van zijn boterham in sop-
pen.

Eigenlijk staat het niet netjes om je brood te soppen.

Maar Janbaas is nog maar zo klein. Pas vijf jaar!

Daarom laat moeder hem maar stilletjes begaan.

Ze is al blij, dat hij zijn boterham helemaal op eet.

Telkens, tussen twee happen in, begint Janbaas over
het wagentje, dat vader voor hem gaat timmeren.

Hij praat met een hoog, blij stemmetje.

„Er komen èchte wielen aan, moe. En ik kan er ècht
mee rijden.”

„Van zulke karweitjes wordt vader niet rijk,” zegt
moeder.

Het is maar een grapje.

Maar het klinkt tòch niet vrolijk.

„Kom,” zegt vader, „moeder mag niet tobben.”

Moeder heeft zorgen.

Janbaas moet hoognodig nieuwe warme kousen hebben. De oude zijn zó versleten. Er zitten al zóveel stoppen in de voet. Ze kunnen bijna niet meer gemaakt worden.

En dan moet vader nodig een dikke winterjas hebben. De oude is zo dun. Die geeft geen warmte meer. En op de fabriek is het zo koud. Moeder is bang, dat vader in de oude jas nog kou zal vatten.

Maar och, och, een nieuwe winterjas is zo duur!

Na het eten verdwijnen grote Jan en kleine Jan in de schuur.

Vader zal eens kijken, of hij mooie plankjes vinden kan om een wagentje van te maken.

Moeder ruimt de tafel af.

Nu krijgen de huismussen eindelijk ook een beurt.

Ze kunnen het haast niet meer uithouden van de honger.

Daar is moeder al met een broodplank vol kruimels.

Tjiej, tjiej, gelukkig. . . .

Moeder heeft vandaag geen kaaskorstjes voor de bedelaars.

En geen spekzwoerdjes. Alleen maar kruimels.

Maar dat vinden de huismussen helemaal niet erg.

Ze zijn voor de broodkruimels al zo dankbaar.

Ze stuiven er op af.

Ze pikken haastig.

Ze kibbelen er een beetje bij.

Tjiej, tjiej. . . .

Maar ze krijgen tòch allemaal hun deel.

Moeder kijkt er even naar voor het keukenraam.

De Heer zorgt voor de huismussen, denkt ze.
Dan zal Hij zeker óók wel voor ons drietjes zorgen.
Nu kan moeder de zorgen weer vergeten.
Nu kan ze weer blij kijken.
En ze begint zachtjes te zingen, terwijl ze de kopjes
gaat wassen.

II

In de schuur

Het is niet zo heel licht in de schuur.

Er is maar één raampje. En dat is nog maar een heel klein raampje.

In de hoekjes van het raampje zitten een paar spinnewebben.

Het is ook niet warm in de schuur.

Er brandt natuurlijk geen kachel.

En de wind waait af en toe door de reetjes van de deur.

Maar grote Jan en kleine Jan hebben allebei een warme das om.

En als ze druk bezig zijn, worden ze vanzelf warm.

Het is niet licht en niet warm in de schuur.

Maar het is er toch gezellig.

In de éne hoek van de schuur staat de kolenkist.

En in de andere hoek staan de bezem en de hark en de schop netjes bij elkaar.

Op een plank staat de peteroliekan.

Er hangt allerlei gereedschap aan spijkers.

En dan is er, net onder het kleine raam, nog een werkbank.

Daar ligt allerlei rommel op, allemaal dingen, die vader nodig heeft.

Janbaas zit op een omgekeerde oude emmer.

Hij kijkt wat vader doet.

Eerst zaagt vader een gladde, witte plank in stukken.

Twee gróte stukken. En twee kleine stukken.

Janbaas begrijpt het al. De grote stukken worden de zijkanten van het wagentje. En de kleine stukken de vóór- en de achterkant.

Roef-roef, roef-roef, zegt de zaag, als hij door het hout gaat.

Het zaagsel valt op de grond.

„Op de fabriek gaat het veel gauwer, hè vader?”

„Nou, daar worden een heleboel planken tegelijk gezaagd.”

Maar op de fabriek gaat het ook met de machine. Dat weet Janbaas best.

Vader heeft hem eens een keer meegenomen, om hem de fabriek te laten zien. Toen heeft hij de machines ook gezien, die zo gonzen.

Maar vader speelt het in de schuur ook wel zonder machine klaar.

Roef-roef, roef-roef, nog één plank.

Dat is alweer klaar.

„Ziezo,” zegt vader. „Nu gaan we timmeren.”

Janbaas mag de spijkers één voor één aangeven.

„Niet zulke dikke, Jan, daar scheurt het hout van.”

„Nee, vader.”

Klop-klop-klop-klop.

„Mag ik óók eens, vader?”

„Vooruit dan maar. Maar denk er om, sla niet op je duim, hoor.”

Zó dom zal Janbaas heus niet zijn.

Vader geeft hem de hamer.

Tjonge, wat is dié zwaar!

DEIN
STURMAN

In de rechterhand houdt Jan de hamer. In de linker een mooie rechte spijker.

„Hier slaan, Jan.”

„Ja, vader.”

Jan tilt de hamer hoog op.

Zijn tong komt er bij uit zijn mond.

Dat is van de inspanning.

Bom, hij slaat net náást zijn spijker.

Vader lacht.

„Mis is weer over,” zegt hij.

Bom, wéér mis.

„Ha, ha, ha, jij bent zeker bang, dat je de spijker zal zeer doen,” plaagt vader.

Jan krijgt er een kleur van.

De derde keer zal hij de spijker toch raken.

Een, twee, drie. . . . ráák.

Maar nu heeft Jan de spijker krom in het hout geslagen.

De nijptang moet er aan te pas komen om hem er weer uit te halen.

Janbaas geeft de hamer gauw aan vader terug.

Hij kijkt verlegen.

Maar Vader zegt: „Alle begin is moeilijk. Je leert het later wel, als je groot bent.”

Ziezo, de bak van het wagentje is klaar.

Er is een klein bankje in getimmerd om op te zitten.

„Nu moeten er nog bomen aan,” zegt vader.

„Bomen?” vraagt Janbaas verbaasd.

„Geen bomen met takken en blaadjes er aan. Dacht je dat? Ha, ha, há. Neen, bomen om te dúwen.”

„O ja,” zegt Janbaas gauw. „En dan nog wielen, hè.

„Ja, dan nog wielen!”

Vader denkt na. Hoe moet hij aan wielen komen?

„Als ik de wielen eens kon gebruiken van onze oude kinderwagen. . . .”

„Ja, ja, vader, van de oude kinderwagen. Die staat tòch maar op zolder.”

„Ja, Jan, maar ik weet niet, of moeder dat wel goed vindt.”

Het zou jammer zijn, als het niet van moeder mocht. Wat is nu een wagentje zonder wielen? Daar heeft Janbaas niets aan.

Nu gooit vader het gereedschap in het gereedschapskistje.

Vanmiddag gaat hij verder.

Hij moet nú eerst even weg op de fiets.

„Hè, Jan, kijk eens.”

Grote Jan en kleine Jan kijken naar het kleine raam in de schuur.

Daar dwarrelt een los sneeuwvlokje langs. En nòg een. En dan opeens een heleboel.

Een windvlaag waait ze tegen het glas van het raampje.

„Sneeuw,” zegt vader.

Hij kijkt naar de lucht. Die is grijs. Daar zit nog veel meer sneeuw in.

„Misschien krijgen we wel een dik pak.

„O, vader, hoor eens, als er een dik pak sneeuw komt, weet u wat we dan doen? Ik weet zóiets leuks, vader. . . . dan maken we geen karretje van het karretje. . . . dan maken we een sléetje. . . . enne, dan hóéven er geen wielen aan. . . . dan hoeven we ook de wielen niet van de kinderwagen af te halen. . . . want dat vindt moeder toch niet goed, vader. . . .”

Jan heeft een kleur van blijheid.

Hij kijkt vader met grote ogen aan.

Hij wacht met spanning op het antwoord.

„Nou”, zegt vader langzaam. „Nou . . . een sléétje. . . . dat is nog zo gek niet. . . . dat is nog veel gauwer klaar ook. . . . Dan moet ik alleen nog maar onder de bak een paar smalle latjes slaan, waarop het sleetje glijden kan. En hier voorin de bak moet ik nog een schroefoogje draaien. . . . Dan kan daar een stevig touw door om aan te trekken. . . .”

„Ja, ja, vader, fijn!”

Janbaas danst van opwinding.

Maar nu gaan ze eerst naar huis.

Moeder heeft koffie gezet.

Ze ruiken het al, als ze de keuken binnenkomen.

Het ruikt heerlijk.

De kamer is netjes aan kant. Het is warm binnen.

Hè, nu merkt Janbaas opeens, dat hij toch in de schuur een beetje koud is geworden. Hij huivert even.

Vader wrijft zijn koude handen.

Janbaas doet het hem dadelijk na.

Nu blaast vader voorzichtig in zijn koffie, vóór hij een slok neemt.

Dadelijk blaast Janbaas óók in zijn kroes warme melk, voor hij er uit drinkt.

„Moeder, hoor eens, we gaan een sleetje maken. En dan maken we geen karretje. . . . Er komt een dik pak sneeuw, fijn, hè?”

Moeder vindt een dik pak sneeuw niet zo fijn.

Maar dat zegt ze liever niet.

Ze lacht, omdat Janbaas zo blij is.

„Een sleetje met een ogenschroef en een touw,” vertelt Janbaas.

„Een schróéf-oog,” verbetert moeder.

„O ja, een schróéf-oog. En dan gaan we boodschappen doen met het sleetje, moeder, en dan leggen we de

suiker en de thee en de koffie in mijn sleetje. . . . dan hoeft u geen tas mee te nemen."

Het sneeuwt al harder en harder.

Het lijkt, of de sneeuwvlokken háást hebben.

Ze vallen zo dicht naast elkaar, dat je de schuur bijna niet meer zien kunt.

Janbaas wil graag met vader mee.

Maar dat kàn niet. Vader gaat op de fiets.

„Achterop dan," bedelt Janbaas.

„Volgende keer eens," belooft vader. „Als het niet zulk weer is."

Vader zal gauw terugkomen. Dan maakt hij het sleetje van Janbaas af.

„Zal ik vast een schroef-oogje opzoeken?" zegt Jan.
Dat is goed.

III

Een dik pak sneeuw

Het sneeuwt de hele nacht door.
De huismussen hebben het achter de klimop-
blaadjes heel niet koud.
Op elk blaadje ligt een klein kussentje sneeuw.
Daar kan de kou niet door.
Maar wat moeten ze beginnen, als het dag wordt?
Ze moeten wel te voorschijn komen.
Tjiep, tjiep, zeggen ze tegen elkaar, het zal nu een
hele toer zijn om ons buikje vol te krijgen.
Er is niets te pikken.
Alles zit diep onder de sneeuw.
Tjiep, tjiep, als kleine Jan nu maar om ons denkt.
De mussen strijken neer in het kale boompje.
De losse sneeuw stuift als poeder van de takken.
Twee mussen zitten te wachten op de waslijn.
En één ongeduldige mus hipt wat in de sneeuw rond.
Zijn pootjes zakken er diep in weg.
Hij vindt niets. Tjiep, tjiep, wat jammer....
Nu gaat hij op de rand van de vuilnisbak zitten.
Het helpt tóch niet, of hij al ijverig rondpikt.
Gelukkig, kleine Jan is al uit zijn bed.
Moeder heeft het gordijn voor het raam opzij gescho-
ven.

Janbaas staat in zijn borstrokje op een stoel.
Hij is zó blij, dat hij haast niet kan stilstaan.
Zó kan moeder hem niet aankleden.
„Stil dan toch even, Jan.”
De knoopjes van zijn lijfje willen heel niet dicht.
Ziezo, dat is klaar. Nu gauw je kousen aan.
En dan een, twee, drie wassen!
Maar Janbaas heeft vanmorgen weinig zin om gewas-
sen te worden.
Liefst sloeg hij dat voor één keertje maar over.
Maar dat mag niet.
Plons, plons, plons, kláár.
„Nee, Janbaas, kom eens hier, je hebt je oren vergeten
en je hals ook.”
Hè, die moeder ziet ook alles.
Vader gaat naar buiten.
Hij haalt de bezem uit de schuur.
Zijn grote voetstappen staan in de sneeuw.
Met de bezem veegt vader een flink stuk van de stoep
schoon.
En dan veegt hij een mooi paadje naar de schuur.
De huismussen vliegen op het keukendak.
Ze kijken nieuwsgierig, wat vader doet.
Daar komt moeder ook naar buiten en klopt de krui-
mels van de broodplank op de schoongeveegde stoep.
De huismussen vallen haast van het keukendak. Ze
kunnen niet eens wachten, tot moeder naar binnen is.
Zo'n honger hebben ze.
Vader, moeder en Janbaas gaan aan tafel.
Jan gunt zich de tijd niet om te eten.
Hij schrokt en schrokt.
Hij verslikt zich bijna.

„Kalm, Jan,” zegt vader. „De dag is nog lang genoeg.”

Dadelijk na het eten mag Jan met zijn sleetje naar buiten.

Het sleetje is kant en klaar.

Vader heeft het alleen nog niet geverfd.

Maar dat doet hij later wel eens.

Janbaas vindt het zó ook al mooi genoeg.

Hij is er tróts op.

De lus van het touw doet hij om zijn buik. Hij stapt als een paardje door de sneeuw.

Er komen nog meer jongens naar buiten, met dassen om en wollen mutsen op.

Henk en Kees, die naast Jan wonen, gooien elkaar met sneeuw.

Er is niemand, die zo'n fijn sleetje heeft als Janbaas.

Henk en Kees komen eens bij het sleetje kijken.

Anders letten ze nooit op hun kleinen buurjongen. Ze vinden zich véél te groot om met hem te spelen. Ze zijn al op school!

En Janbaas is nog maar vijf jaar.

Maar nú vragen ze: „Zullen wij eens trekken?”

Janbaas schudt van nee.

„Dan mag jij er in zitten.”

Dát wil Janbaas wel.

Hij is er ook wel een beetje trots op, dat die grote jongens naar hem omkijken.

Janbaas stapt uit het touw.

Hij klimt in het sleetje.

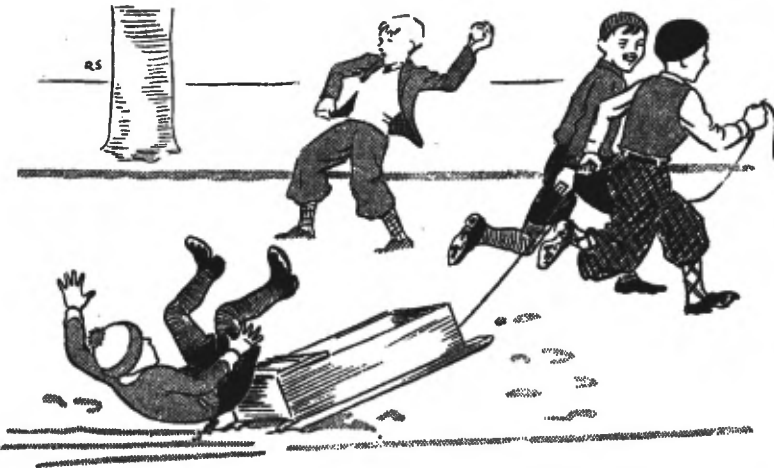
Kees en Henk pakken het touw.

„Hort, peerd,” zegt Janbaas flink.

Dat heeft hij van den groenteboer gehoord.

Kees en Henk gaan er vandoor.

Ze stappen en snuiven als twee echte paarden.
Janbaas zit blij in zijn nieuwe sleetje.
Maar hij houdt zich stevig aan de zijkanten van het sleetje vast.
Het gaat wel wat àl te hard.
„Ho peerd,” roept hij.
Maar Kees en Henk zijn geen gehoorzame paarden.
Ze luisteren niet naar hun baas.
Ze stampen nog wilder.
En ze snuiven nog harder.
En ze lachen, als Janbaas roept: „Ik wil er af.”
Het sleetje slingert naar links en naar rechts. Het hobbelt door de goot.
„Moeder,” gilt Janbaas.
Bom, daar stoot het sleetje op de kant van een put.
Het kantelt om.
Kleine Jan rolt er uit met zijn benen in de lucht.
Hij valt niet hard in de dikke sneeuw.
Hij doet zich geen pijn.

Hij schrikt alleen heel erg.
Kees en Henk schateren het uit van het lachen.
Maar Janbaas lacht niet mee.
Hij wrijft met een koud vuistje in zijn ogen.
En hij sukkelde naar huis met het lege sleetje achter zich aan.
Moeder en vader staan in de deur.
„Hollandse jongens huilen niet, als ze eens in de sneeuw rollen,” zegt vader.
Maar moeder vindt, dat die grote jongens veel te wild zijn.
Kijk, nu gooien ze elkaar weer met sneeuwballen.
Bom, straks gaat er nog zo'n bal door de ruit.
Kleine Jan stampst met zijn voetjes in de sneeuw.
Zijn voeten prikken. Zijn handen ook al. Die zijn blauw van de kou.
Janbaas blaast er op om ze warm te maken.
„Kom maar weer binnen,” zegt moeder.
Maar dat wil Janbaas niet.
„Weet je wat, Jan,” zegt vader. „Zet je sleetje maar zolang in de gang. Dan gaan wij samen de stoep voor het huis schoonmaken. Ik neem de schop en jij de bezem. Dan word je vanzelf weer warm.”
Dat vindt Janbaas prachtig.
Na een ogenblik is hij al dapper bezig.
Vader schept de sneeuw van de stoep.
En Janbaas veegt de sneeuw in de goot.
Ze werken hard, grote Jan en kleine Jan.
Laat Henk en Kees maar sneeuwballen gooien.
Kleine Jan werkt als een groot mens.
Hij voelt geen steek meer van de kou.
Handen en voeten worden vanzelf warm.
Janbaas krijgt een kleur als een bellefleurtje.

Zijn oren en het puntje van zijn neus zijn ook al rood.
Maar van die zware bezem wordt hij ten laatste moe.
Hij staat eens stil en kijkt naar vader.

Die schijnt nog lang niet moe te zijn.

Vader is ook zo sterk.

Kijk eens, wat een grote schep sneeuw hij met één
zwaai aan de kant gooit!

„Zo,” zegt vader eindelijk. „De stoep is schoon. Nu
gaan we maar weer in huis, Jan.”

Maar daar komt de bakker van de overkant uit zijn
winkel.

Hij wenkt vader.

„Moet je niet naar de fabriek, Jonkers?”

„Nee, bakker, jammer genoeg niet.”

„Heb je zin om te helpen mijn wagen trekken? Ik zie
er geen kans toe alleen met zoveel sneeuw. Ik zal je er
natuurlijk voor betalen.”

Of vader zin heeft!

„Ik kom,” zegt hij.

„Vader,” vraagt Janbaas, „vader, toe, mag ik óók mee-
trekken?”

Ha, ha, ha. . . .

De bakker is een dikke man.

Hij lacht zo hard, dat zijn buik er van schudt.

„Zo'n kleine kruimel wil meetrekken. Ha, ha, ha.”

„Ik ben al vijf,” zegt Janbaas.

Hij gaat op zijn tenen staan.

En hij blaast zijn wangen bol om groot te lijken.

„Mag ik?”

„Laat hem maar een héél klein eindje meelopen, bak-
ker,” zegt vader. „We blijven toch voorlopig dicht in
de buurt. Als hij er genoeg van heeft, stuur ik hem wel
naar huis.”

„Goed dan,” zegt de bakker.

Grote Jan en kleine Jan moeten nog even wachten.

Het brood moet nog in de wagen geladen.

Hè, wat ruikt dat verse brood lekker. Wat zien die bolle kadetjes mooi blank. En wat een boel krenten zitten er in die krentenbollen.

Janbaas staat te kijken tot de wagen vol is.

Klap, het deksel slaat toe.

Vader grijpt het touw, dat vóór aan de wagen gebonden is.

Janbaas krijgt ook een eind van het touw om te trekken.

De dikke bakker duwt.

Moeder kijkt het drietal lachend na.

Daar gaan ze dan.

De bakker zucht en blaast al, eer hij de straat uit is.

Het is maar goed, dat hij zo'n paar flinke knechten heeft.

Hij was er anders nooit door gekomen. De wielen van de broodwagen zakken zó diep weg in de sneeuw.

Nu gaan ze de hoek al om.

Moeder kan ze niet meer zien. Ze gaat gauw aan haar werk.

Wat voelt die Janbaas zich nu groot.

Kees en Henk hebben nu goed kunnen zien, dat hij tòch een echte Hollandse jongen is. O zo....

Maar dat is het mooiste nog niet van alles.

Het mooiste is, dat vader en Janbaas samen werken.

Dat ze samen geld gaan verdienen voor moeder.

Wat zal moeder daar een boel voor kunnen kopen, denkt Janbaas.

„Ho,” zegt de bakker opeens.

Ze staan voor de deur van de eerste klant.

Nu kunnen vader en Janbaas meteen even uitblazen.
„Wat blijft u, juffrouw?” vraagt de bakker beleefd.
„Een heel wit.”
„Anders niet?”
„O ja, ook nog een roggebroodje.”
„Alstublieft, juffrouw, goede morgen.”
Vooruit maar weer.
Grote Jan trekt.
En kleine Jan trekt.
En de dikke bakker duwt.
En nòg komt de zware wagen maar heel langzaam
vooruit.

IV

Een ongeluk

Wat is dát een zwaar werkje," zegt de bakker.

Hij staat stil.

Uit zijn zak haalt hij een zakdoek te voorschijn, een rode zakdoek met witte nulletjes er op.

Daarmee veegt hij zijn warm gezicht af.

Janbaas begint ook zachtjes aan moe te worden.

Er zitten kluiten sneeuw aan zijn schoenen.

Daar stap je niet makkelijk mee.

Maar Janbaas wil het niet weten.

Hij wil volhouden. Nèt als vader.

Maar vader ziet het wel.

„Wil jij naar huis, Jan?”

Neen, schudt Jan.

Kijk, daar gaat de groenteboer.

Die heeft het óók al niet makkelijk in de sneeuw.

Hij moet naast de wagen lopen, want anders is deze te zwaar voor het paard.

Maar kijk de melkboer eens. Die is slim!

Die heeft zijn melkbussen op een grote slee gezet.

Dat gaat heel wat beter.

En héél wat vlugger.

Jan sjokt nog een eindje door de sneeuw.
Maar nu kàn hij toch heus niet meer.
Zijn hand gaat ook al pijn doen van het touw.
En hij struikelt telkens.
„Wil je nu naar huis, Jan?” vraagt vader weer.
Jan knikt van ja.
Bom, daar staat de wagen al stil.
„Weet je de weg terug, Jan?”
„Ja vader.”
„Het zijn maar drie straten. Twee keer een hoekje om.
Kun je het alleen vinden?”
Wat doet de bakker nu?
Hij slaat het deksel van zijn wagen op.
En hij stopt Janbaas een krentenbol in zijn hand.
„Hier, voor jou.”
Janbaas kijkt verwonderd.
„Of lust je hem soms niet?”
„Nou en òf. Dank u wel.”
„Op de stoep blijven lopen, hoor,” zegt vader nog.
„Ja, vader.”
Daar gaat Jan.
Vader en de bakker kijken hem even na.
Janbaas kijkt niet meer om. Hij stapt flink door de
sneeuw.
Wat een grote krentenbol heeft de bakker hem ge-
geven.
Hij is vers, want hij voelt nog zo lekker warm en zacht.
Er zitten zoveel krenten in.
Je kunt ze niet eens tellen.
En wat een boel snippers sucadel
Hap, zegt Janbaas.
Dàt smaakt.
Hij heeft trek gekregen van het werken.

En het is alweer een hele tijd geleden, dat hij zijn boterham at.

Er vallen weer nieuwe sneeuwvlokjes uit de lucht. Zou er nòg zo'n pak sneeuw bijkomen?

Een vlokje valt net op de krentenbol.

Hap, die eet ik op, denkt Janbaas.

Hap, nòg een hap en nòg een.

Het is haast jammer, dat de krentenbol zo gauw op is.

Bom, wat is dát?

Een paar grote jongens gooien elkaar met sneeuwballen. Kijk, Kees en Henk zijn er ook bij.

De ballen suizen door de lucht.

Wéér een. Wéér een. Twee, drie tegelijk. Het wordt een heel sneeuwgevecht.

Boem, een sneeuwbal tegen een lantaarnpaal.

Boem, een tegen een deur van een huis.

Janbaas durft er niet langs. Hij gaat een stapje terug.

Daar krijgt hij al een sneeuwbal tegen zijn buikje.

O, o, en één tegen zijn muts.

Hij is opeens helemaal tussen de grote, wilde jongens ingeraakt.

Waarom helpen Henk en Kees hem niet?

Dat zijn toch zijn buurjongens.

Wat is dát lelijk. Henk en Kees gooien maar door.

Ze zullen hem nog ondersteboven lopen.

Janbaas steekt twee bange handen uit om zich te beschermen.

Daar ligt hij al in de sneeuw.

„Niet doen, niet doen,” roept hij.

Maar daar luisteren die wilde jongens niet naar.

Ze hebben zo'n plezier.

Ze stoppen elkaar de sneeuw in de hals.

Ze wrijven elkaar de sneeuw in het gezicht.

En de ballen vliegen nog door de lucht.

Een dienstmeisje krijgt een bal in haar boodschappenmandje.

De groenteboer krijgt er één langs zijn oren.

„O, o, au, au, m'n been,” huilt Janbaas.

Hij probeert overeind te krabbelen. Maar dat lukt niet.

„Ho, peerd,” zegt de groenteboer.

Het paard staat dadelijk stil.

„Willen jullie wel eens maken, dat je weg komt, kwa-jongens.

Of ik zal je eens met mijn zweep. . . .”

De groenteboer doet net, of hij zijn zweep wil grijpen.

De jongens hollen lachend weg.

Eén brutale rakker gooit nog gauw met een bal.

Net langs de kop van het paard.

Het dier schrikt er van.

Het schudt de kop, of het zeggen wil: „Hè, die nare rakkers.”

Zijn baas gaat gauw dicht bij hem staan.

Hij klopt het dier op de hals om het gerust te stellen.

Anders zou het op hol kunnen gaan!

De groenteboer zegt telkens: „Braaf, hoor, brááf.”

Nu ziet hij opeens, dat Janbaas nog op de stoep zit.

„Ben jij zo lelijk gevallen, ventje?” vraagt hij.

Zijn stem klinkt nu niet boos meer, zoals straks.

„O, o, au, au, m'n been doet zo zeer,” schreit Janbaas.

„Wacht, ik zal je eens even helpen.”

De groenteboer tilt Janbaas op.

Hij zet hem met een grote zwaai op de bok van zijn wagen.

Daar zit hij prachtig.

„Ik moet hier even zijn,” zegt de vriendelijke groenteboer. „Maar dan breng ik jou wel even thuis, hoor. Ik bèn al bij je moeder geweest straks, maar dat hindert niets. Ik rij wel weer even terug.”

„Astublieft,” zegt Janbaas.

Hij zit daar hoog op de bok.

Anders zou hij dat maar wát fijn hebben gevonden.

Maar zijn béén doet zo'n pijn.

Janbaas ziet er wit van.

Hij zou het wel kunnen uitschreeuwen.

Maar dat doet hij niet. Hij houdt zich flink.

Zo dadelijk brengt de groenteboer hem bij moeder thuis.

Als Janbaas maar thuis is. . . .

Dan zal moeder wel gauw een doek om het zere been doen.

De groenteboer belt aan het huis van zijn klant.

Hij wacht op de stoep.

Janbaas wacht ook op zijn hoog plaatsje.

Wat duurt het lang, eer die deur open gaat.

Het lijkt Jan wel een uur.

Janbaas heeft altijd gezegd, dat hij ook groenteboer worden wil, later, als hij groot is.

Maar nu lijkt het hem opeens niet leuk meer.

Daar gaat eindelijk de deur open.

„Morgen, groenboer.”

„En? Wat zal het vandaag zijn?”

„Hebt u boerenkool?”

„Ja zeker, prachtige stronken, kijk u maar eens, of die er niet fris uitzien. Hoeveel wil u er hebben?”

„Laat eens kijken. . . . geef me er maar vier.”

„Alstublieft, juffrouw. Stamppot van boerenkool met een flinke worst er bij, dat zal smaken met dit weertje.”

De groenteboer krijgt zijn geld. Hij doet het in de leren tas, die aan een riem om zijn hals hangt.

„Mòrgen, juffrouw.”

Hij tikt tegen zijn pet.

Dan gaan ze verder.

„Hort, peerd.”

Het gaat langzaam.

Het paard moet hard trekken.

De groenteboer loopt naast de wagen met de teugels in de hand.

Het paard trekt en trèkt.

De wagen schudt zachtjes heen en weer onder het rijden.

Au, au, daar doet het been van Janbaas nog meer pijn van.

„O, moeder, moeder,” snikt hij zachtjes.

Hij wil flink zijn, maar twee dikke tranen rollen langs zijn bleek gezichtje.

Daar rijdt de groentewagen de straat in, waar Jan woont.

Nu zijn ze er.

De groenteboer kijkt naar het nummer.

Ja hoor, nummer dertig. . . .

„Ho, peerd.”

Moeder komt naar buiten lopen.

Ze is blij, dat ze Janbaas weer ziet.

Ze heeft al zó dikwijls gekeken, of hij nog niet terugkwam.

„Wat zie je koud. Kom maar gauw in huis.”

De groenteboer tilt Janbaas van zijn hoog plaatsje.

Hij zet hem op de stoep voor zijn huis.

Maar wat doet die Janbaas nu raar.

Het lijkt wel, of hij op zijn éne been niet kan staan.

„Au, au, o, au,” kermt hij.

„Hij is gevallen,” zegt de groenteboer.

„Och, mijn arme Janbaas, kom maar, hoor.”

Moeder draagt Janbaas naar binnen.

De groenteboer stapt er achter aan.

Het paard moet maar héél even alleen blijven staan.

De groenteboer denkt: „Misschien kan ik nog helpen.”

Moeder zet Janbaas op een stoel.

Ze doet zijn schoen uit. En dan zijn kous.

De groenteboer helpt haar een beetje.

Ze doen het heel, héél voorzichtig.

Maar tòch kermt kleine Jan aldoor: „O, o, au, au.”

„Laat moeder maar eens kijken, hoor.”

Als de kous uit is, schrikt moeder er van.

Er is een vreemde bult op het been.

Die bult ziet dik en blauw.

„Och,” zegt de groenteboer, „ik geloof, dat het been gebroken is.”

Ja, dat denkt moeder ook.

Wat nu te doen?

Er moet dadelijk een dokter komen.

„Wil ik om een dokter telefoneren bij den bakker aan de overkant?”

„Ja, ja,” zegt moeder. „Alstublieft. Gauw maar.”

De groenteboer is al weg.

Janbaas huilt van pijn en angst.

Een gebróken been, dat is héél erg. Dat weet hij best.

Hij beeft en houdt moeder stevig vast.

„Stil maar, hoor, mijn jongen, mijn eigen kleine Jan-neman, dadelijk komt dokter, hoor, die zal jou wel helpèn. Dan is de pijn ook gauw over, stil maar.”

Janbaas huilt stilletjes.

„Och, och, hoe is het toch gebeurd, Janbaas?”

Maar dat kan Janbaas niet vertellen.

Hij weet het al niet eens meer precies.

Het valt nogal mee

Met grote stappen steekt de groenteboer de straat over.
Het paard voor de wagen schudt met de kop.
Het is, alsof het zeggen wil: dáár begrijp ik niets meer van.

Eérsst laat de baas me terugrijden. Ik weet zeker, dat ik hier in deze straat straks ook al geweest ben. En nú laat de baas me opeens met wagen en al in de steek. Neen, dáár begrijp ik niets van. . . .

Het paard kijkt, waar de baas heen gaat.

Hij gaat de bakkerswinkel aan de overkant binnen.

En de bakker is niet eens een klant van hem.

Het is wat moois. . . .

Tingggg, zegt het belletje van de bakkerswinkel.

Dat betekent: er is volk in de winkel.

De vrouw van den bakker komt gauw aanlopen.

Ze denkt, dat er iemand is, die een vers broodje kopen wil.

Maar de groenteboer hóéft geen brood.

Hij wil alleen maar even om een dokter telefoneren.

„Kan dat?” vraagt hij.

Natuurlijk kan dat.

„Er is toch geen ongeluk gebeurd?”

„Die kleine jongen van de overkant is zo gevallen.”

De bakkersvrouw schrikt er van.

„Jantje Jonkers? Och, och, is het erg aangekomen?”

„Ik denk, dat zijn been gebroken is.”

„Och, och, dat is toch wat te zeggen, die kleine stumper. . . . straks was hij nog aan de winkel, toen de wagen opgeladen werd.”

De bakkersvrouw slaat de handen ineen.

„Een gebroken been, wat zal die stumper een pijn hebben.”

Nu moet de bakkersvrouw even stil zijn en niet praten.

Anders kan de groenteboer niet telefoneren.

Hij kijkt eerst in het telefoon-boek.

Daar staan al de namen in van de mensen, die in de stad een telefoon hebben. En ieder heeft zijn eigen nummer.

Dat staat er ook in.

Gelukkig is de dokter thuis.

Hij belooft, dat hij dadelijk even komen zal.

Dat is dus in orde.

De groenteboer maakt nu, dat hij bij zijn paard en wagen komt.

Eigenlijk mag hij het paard niet zomaar alleen op de straat laten staan.

De groenteboer gaat maar gauw verder.

Het is door al dat oponthoud laat geworden.

Zijn klanten zullen wel brommen, omdat ze zo lang op hem moeten wachten.

„Hort, peerd.”

Daar gaat het maar weer stapvoets door de sneeuw.

Het paard trekt wat het kan. Maar het gaat toch heel langzaam.

De dokter heeft ook al last van de sneeuw.

Hij durft met zijn auto niet hard rijden.
Hij toetert veel meer dan anders.
Gelukkig is het niet ver. Nog een paar straten.
Voorzichtig een hoek om.
Hier is het, tegenover de bakkerswinkel.
De auto staat stil voor de stoep.
Er komen mensen voor de ramen kijken.
Die zijn nieuwsgierig.
Wat moet een doktersauto doen bij Jonkers?
Is daar iemand ziek geworden?
De bakkersvrouw komt haar winkel uit.
Er komen nog meer mensen naar buiten.
„Is er iemand ziek bij Jonkers?” vragen de buur-
vrouwen.
„Ja,” zegt de bakkersvrouw. „Jantje heeft een been ge-
broken.”
„Jantje heeft allebei zijn benen gebroken,” vertelt de
buurvrouw aan een ander.
„Alletwee?”
„Ja, ik weet niet, of hij ook een arm gebroken heeft.”
Daar komt alweer een buurvrouw aanlopen.
„Wat is er toch gebeurd, mensen?”
„Het jongetje van Jonkers heeft zijn armen en zijn be-
nen gebroken,” zegt iemand.
„Och, och, wat verschrikkelijk.”
„Misschien kan hij nooit meer lopen,” zegt er een.
De buurvrouwen vegen haar ogen af met haar schort.
Ze hebben zo'n meelij met het kind.
Gelukkig is het niet zo erg, als de mensen denken, die
buiten op de stoep in de sneeuw staan.
Maar Janbaas vindt het al erg genoeg.
De dokter zegt, dat het been wel niet gebroken is,
maar het is toch gekneusd.

Onderaan, dicht bij de enkel, is het been opgezwollen.
En een pijn, dat het doet!

„Au, au, o, dokter, au,” snikt Janbaas.

„Kom, Jan, grote jongen zijn,” zegt dokter. „Het is zó klaar.”

Moeder houdt Jan's hand vast, terwijl hij geholpen wordt.

Er gaat een stevig verband om het zere been.

Nu mag Janbaas er een paar dagen niet mee lopen.

Hij mag er niet eens op stáán.

„Denk je er om, Jan?” zegt dokter.

Hij kijkt Janbaas streng aan.

„Ja, dokter.”

Janbaas heeft heel geen plan, om ongehoorzaam te zijn.

Hij zal heus niet proberen, of hij op het been kan staan.

Het doet hem véél te veel pijn.

Het ligt op een stoel met een kussen er onder.

Janbaas durft het niet eens bewegen.

„Zo,” zegt dokter. „Dan kom ik morgen nog eens even kijken, hoe het er mee is. Maar pas op, Jan, dat je niet stilletjes gaat sneeuwballen gooien.”

Dat meent dokter natuurlijk niet.

Het is maar een grapje.

Janbaas kijkt hem eens aan.

Neen, nù kijkt de dokter niet streng.

Hij lacht een beetje, al steekt hij waarschuwend zijn vinger omhoog.

„Tot morgen dan, Jan.”

„Dag dokter.”

De doktersauto rijdt voorzichtig de straat uit.

Hij toetert heel hard bij de hoek.

Juist komt de lege wagen van den bakker de hoek om.
Die gaat gauw opzij.

De bakker heeft nog niet àl zijn klanten bediend, maar
hij komt een nieuw vrachtje brood halen voor zijn
tweede rond-rit.

Vader helpt nog steeds trekken.

Maar de wagen is niet zo zwaar meer.

De bakker is er moe van.

Hij verlangt naar een lekker kopje koffie.

Daar zal hij van opknappen.

Hè, hè, is dat werken! . . .

Met een bons staat de lege wagen voor de winkel stil.

Zou er iets te doen zijn in de straat?

Er staan zoveel mensen op de stoep bij elkaar te praten.

En wat kijken ze allen vreemd naar vader.

„Is er wat gebeurd?” vraagt de bakker.

De mensen durven het haast niet zeggen.

Ja, er is iets gebeurd met Jàntje. Iets heel ergs. . . .

Vader schrikt.

„Wat dan?”

„Hij is gevallen. Zijn beentjes zijn gebroken.”

„O, mijn jongen.”

Vader laat den bakker en zijn wagen in de steek.

Hij komt bleek zijn huis binnen.

In de gang struikelt hij nog over het sleetje, dat daar
is blijven staan.

„Daar is vader,” roept Janbaas.

Moeder en Jan zijn allebei blij, dat vader thuis is.

„Vader, ik ben zó gevallen. . . . mijn been is helemaal
dik. En het is ook blauw. . . . en het doet zo zéér.” ver-
telt Janbaas.

„Wáár is het gebroken?” vraagt vader.

Hij merkt niet eens, dat de tranen langs zijn wangen lopen.

„Het is alleen gekneusd,” zegt moeder gauw. „Het doet wel pijn, maar de dokter zegt, dat het met een paar dagen rust wel beter zijn zal.”

„O, gelukkig.”

Als een been gebróken is, duurt het véél langer.

Dat is véél erger.

Vader is dankbaar, dat het alleen gekneusd is.

„Maar het is tòch heel erg,” zegt Janbaas.

Nu moet hij eens precies aan vader vertellen, hoe het eigenlijk gekomen is.

„Ik wou naar huis gaan, vader, met mijn krentenbol, en toen kwamen er allemaal grote jongens.... en Kees en Henk waren er ook bij.... en toen gingen ze sneeuwballen gooien.... en toen.... en toen hebben ze me omgegooid.... en toen....”

Janbaas weet het allemaal niet goed meer.

Hij is ook zó geschrokken.

„En toen kwam de groenteboer en toen deed mijn been zo zeer.”

„Zulke wilde bengels,” zegt vader.

Hij zou ze wel een pak voor hun broek willen geven.

Zulke kwajongens....

„Misschien hebben ze er al spijt van,” zegt moeder.

Maar vader is nog boos.

„Zulke kwajongens,” zegt hij nog eens.

VI

De sneeuwpop

Wat is dát nu jammer!
Er ligt een echt dik pak sneeuw.
Dat gebeurt niet zo vaak in een winter.
Er staat een fijn sleetje kant en klaar in de gang.
Zo'n sterk sleetje, als geen enkele jongen in de straat
er een heeft, met een bankje er in en een stevig touw
er aan.
Maar . . . kleine Jan zit met een ingepakt been op een
stoel voor het raam en kijkt een beetje verdrietig naar
buiten.
Moeder doet wat ze kan om hem op te vrolijken.
Ze heeft de tafel verschoven, een beetje dichterbij het
raam.
Ze zet al het speelgoed bij Janbaas.
Ze haalt het dambord en de damschijven voor hem.
En ze slijpt scherpe punten aan al zijn kleurpotloden.
Dan zoekt ze ook nog een mooi wit papier voor Jan-
baas op.
Ze maakt in de keuken gauw voort met kopjes wassen.
Als ze klaar is gaat ze een poosje bij Janbaas zitten.
„Willen we samen eens een spelletje dammen?”
Maar daar heeft Jan geen zin in.
„Wil moeder eens wat voor je tekenen?”

Janbaas geeft geen antwoord.
Moeder begint maar vast.
Ze tekent een spoortje.
Dat heeft Janbaas altijd het liefst.
Ze doet er haar best op.
Kijk eens, wat een leuk spoortje.
Er komen dikke rookwolken uit de locomotief.
Moeder heeft de kolenwagen ook niet vergeten.
Achter de kolenwagen tekent ze een hele rij wagentjes
met vierkante raampjes.
„Kijk, Janbaas, nu moet jij het spoortje eens netjes
gaan kleuren. Is dat geen aardig werkje?”
Dát wil Janbaas wel.
„Ik maakt het hele spoortje groen. . . . en de wielen....
die maak ik rood.”
„Ja, dat wordt vast mooi,” zegt moeder.
Ze is blij, dat Janbaas nu zo lief bezig is.
Als hij niet speelt, duurt de middag zo lang.
Dan verveelt hij zich.
En dan wordt hij vanzelf verdrietig.
Moeder kijkt nog even in de keuken naar het eten.
De zuurkool staat zachtjes te koken.
En het is nog te vroeg om de aardappels op het gas te
zetten.
Vader is weer met den bakker mee. Die kan nog niet
thuis komen. Dat duurt nog wel een uur.
Moeder neemt haar breiwerk.
Ze kan nog een poosje bij Janbaas voor het raam zit-
ten.
Het wordt nu heel stil in de kamer.
Moeder breit ijverig aan een kous voor Janbaas.
De pennen tikken almaar tegen elkaar.
Het kluwen danst op en neer op het vloerkleed.

Wat zitten we hier nu gezellig, denkt moeder.
Janbaas is nog aan het werk.
Hij kleurt al de vierkante raampjes van het spoortje
geel.
Zijn hoofdje houdt hij schuin van inspanning.
Moeder kijkt naar hem.
De breipennen tikken een ogenblikje niet.
Wat doet moeder nu?
Ze buigt het hoofd over de kous van Janbaas.
Telt ze misschien de steken op de pen?
Nee, ze fluistert heel zachtjes iets in zichzelf.
Stil, ze bidt. Ze dankt den Heer, dat haar Janbaas geen
èrger ongeluk heeft gekregen.
Dat been zal wel heel gauw weer beter zijn.
Maar Janbaas had immers ook wel met een smak op
zijn hoofdje terecht kunnen komen. Dat zou véél erger
geweest zijn.
Jan heeft de tekening klaar.
„Kijk eens, moeder.”
„Mooi, hoor.”
„Wat zal ik nu eens gaan doen?”
Jan kijkt naar buiten.
„Kijk eens, moeder, wat veel kinderen. Moeten die
niet naar school?”
„Het is Woensdag. Die kinderen hebben vrij.”
O ja, daar dacht Janbaas niet aan.
Moeder schuift het gordijn zo ver mogelijk opzij.
Ze zet de bloempot ook weg.
Nu kan Janbaas goed naar buiten kijken.
Wat een boel jongens bij elkaar. Allemaal grote jon-
gens.
Kijk, Kees en Henk zijn er ook bij.
Wat zouden ze toch gaan doen?

Ze zijn zo druk in de weer.

En ze kijken telkens naar het raam, waar Janbaas voor zit.

En dan lachen ze, alsof ze een leuk plannetje hebben.

Janbaas kijkt nieuwsgierig toe.

„Wat doen ze toch, moe?”

„Ik weet het heus niet, m'n jongen.”

Kees en Henk maken een heel grote sneeuwbal. Ze rollen hem door de goot. Daar ligt de sneeuw het dikst.

De sneeuwbal wordt een klomp sneeuw.

En ze maken hem nog maar steeds groter.

Nu zetten Henk en Kees de klomp sneeuw bij Janbaas voor het raam.

Ze kloppen er op met de handen, zodat hij hard en stevig wordt.

En dan gaan ze een tweede sneeuwklomp maken.

Die is iets kleiner dan de eerste.

De tweede sneeuwklomp wordt op de eerste gezet.

„Moeder, o moeder, kijk nu toch eens, het wordt een sneeuwpop. Een sneeuwpop vlak voor ons raam. Kijk eens. . . . zouden ze die voor mij maken, moeder?”

„Dat denk ik wel.”

Zulke jongens toch. . . .

Zulke wilde jongens. . . .

Eerst lopen ze kleine Jan zo woest omver, dat hij er een ongeluk van krijgt.

En dan gaan ze een sneeuwpop voor hem maken.

Het zijn wel wilde rakkers, maar ze zijn toch niet slecht.

Waar zijn Henk en Kees nu opeens gebleven?

Ze zijn naar huis.

„Jammer, hè moeder,” zegt Janbaas. „Ze moeten zeker thuis komen! En de sneeuwpop is nog niet eens hele-

maal af. Hij heeft nog geen gezicht en geen armen.”
„Hij is zó ook wel leuk,” troost moeder.
Maar opeens, hè, Janbaas schrikt er bijna van.
Daar komen de twee buurjongens hun huis weer uit-
hollen.
Kijk nu toch eens, wat ze hebben meegebracht!
Een oude hoed!
Die zetten ze een beetje scheef op de sneeuwpop zijn
hoofd.
Van een klompje sneeuw maken ze een arm.
Daar krijgt de sneeuwman een stok in.
Nu geven ze hem nog ogen van stukjes anthraciet.
Hu, wat kijkt hij streng.
Dan krijgt hij nog een oud krom pijpje in zijn mond.
Klár.
Daar staat hij, die witte meneer.
Het lijkt wel, of hij bij Janbaas naar binnen kijkt.
Het lijkt of hij zeggen wil: „Zie je wel, kleine Jan, dat
Kees en Henk geen slechte jongens zijn? Zie je wel, dat
ze er al lang spijt van hebben, dat ze je pijn hebben ge-
daan?”
Janbaas verveelt zich niet meer.
Hij drukt zijn neus tegen de ruit, om te zien, of vader er
aan komt.
Wat zal vader wel zeggen van die prachtige sneeuwpop
op zijn stoep.
Eindelijk komt de bakker met zijn wagen terug.
Vader gaat gauw naar huis.
Nu ziet hij de sneeuwpop. En Janbaas lachend voor het
raam.
Vader blijft verwonderd staan.
Hij neemt voor de grap zijn pet af voor dien witten
meneer.

En dan gaat hij pas naar binnen.

„Vader,” vertelt Janbaas blij, „weet u wel, wie die sneeuwpop gemaakt hebben?”

„De kaboutertjes.”

„Nee hoor, u kan het nooit raden.”

„Zeg het dan maar.”

„Henk en Kees van hiernaast.”

„Nou, nou,” zegt vader, „dat is aardig.”

Nu kan hij niet langer boos zijn op die twee rakkers.

Maar nu moet Janbaas toch ook eens kijken, wat vader in dat pak onder zijn arm heeft.

Moeder komt er ook nieuwsgierig bij staan.
Nee maar, een krentenbrood.
Dat heeft Janbaas van den bakker.
Het krentenbrood is heerlijk vers. En het ziet bijna
zwart van de krenten.
„Is dat geen vriendelijke bakker?”
Janbaas heeft trek.
Hij zou wel zó in dat lekkere krentenbrood willen hap-
pen.
Maar moeder loopt er mee naar de keuken.
„Nú niet van eten, Janbaas, dan lust je je zuurkool
niet.
Morgen krijg je er van zoveel je lust.”
Moeder gaat tafeldekken.
Ze zet de borden gauw neer.
Vader zal wel honger hebben.
Zuurkool met spek, dat zal wel smaken.
De zuurkool komt warm op tafel.
De wasem komt onder het deksel uit.
Eerst bidden.
Dan schept moeder een flinke schep op elk bord.
De sneeuwman staat voor het raam.
Hij staat onbeweeglijk.
En hij kijkt met zijn zwarte ogen op de tafel.
Dat is toch eigenlijk niet netjes.

VII

Een rare droom

Janbaas zit vóór zeven uur al op zijn stoel te gapen.
Hij is zó moe. Dat komt door die vreemde dag.
Moeder zegt: „Janbaas moet maar vroeg in zijn mandje.”

Anders vraagt Janbaas altijd met zijn liefste stemmetje, of hij nog heel, héél eventjes mag opblijven.

Maar vanavond doet hij dat niet.

Hij verlangt zelf naar zijn bedje.

Moeder kleedt hem beneden in de kamer uit.

Boven op de slaapkamer is het véél te koud.

Ze doet het héél voorzichtig.

Het been moet er bij blijven liggen.

En dát is niet makkelijk.

De trui uit. De broek uit.

Maar nu moet het hansopje aangetrokken worden.

Daar moet vader bij helpen.

„Een, twee, één been, een, twee, nòg een been,” zegt vader.

Hij probeert Janbaas aan het lachen te maken.

Maar dat lukt hem niet.

„Au, au,” kreunt Janbaas. „Au, vader, au, het doet zeer.”

„Stil maar, baasje, stil maar, het is al gebeurd. . . . kijk maar. . . . nu doen we de knoopjes al vast. . . . zie zo... klaar.”

Maar nu moet Janbaas naar boven. Lópen kan hij natuurlijk niet.

Dan moet hij maar worden gedragen.

Dat moet vader dan maar doen.

Janbaas is voor moeder al te zwaar.

Maar Janbaas kan ook niet op vaders rug zitten.

Dan doet zijn been pijn.

Vader draagt hem op zijn armen, alsof hij een heel klein kindje is.

Moeder komt er achter aan.

Ze past op, dat het been niet tegen de leuning van de trap stoot. En ze zegt telkens: „Voorzichtig toch, voorzichtig toch.”

Nu ligt Janbaas in zijn bedje.

Hij zucht er van.

Vader en moeder dekken hem samen toe.

Vader stopt de dekens aan de éne kant goed in.

En moeder stopt de dekens aan de andere kant vast.

„Lig je zó fijn?” vraagt moeder.

Janbaas knikt.

Zijn neus komt maar nèt boven de dekens uit.

„En doet het been geen pijn meer?” vraagt vader.

„Nee, hoor.”

Vader kust zijn kleinen jongen.

En moeder doet het ook.

Nu moet Janbaas nog zijn gebedje opzeggen. Dat wil hij toch niet vergeten?

„Of wil vader het vanavond voor Janbaas doen?”

Dat vindt Janbaas goed.

Nu knielt vader aan de éne kant van zijn bedje.

En moeder aan de andere.
Ze vouwen alle drie hun handen.
Vader en moeder op de dekens.
En Janbaas er onder.
Dan zegt vader heel zachtjes: „Wij danken U, Heer, dat
onze Janbaas geen gróót ongeluk heeft gekregen.”
Moeder moet haar ogen afvegen met haar schort.
Waarom doet ze dat nu?
Ze is toch blij?
En wie blij is, gaat toch niet huilen?
Janbaas is tenminste zo dom niet.
Die doet heerlijk zijn ogen toe.
Vader en moeder gaan zachtjes naar beneden.
Ze zijn nog niet lang in de huiskamer, of Janbaas slaapt
al.
Maar midden in de nacht krijgt Janbaas koorts.
Vader en moeder zijn al lang naar bed.
Het is heel donker in huis. En heel stil.
Janbaas woelt heen en weer in zijn bed.
Hij droomt.
Dat komt door de koorts.
De dekens liggen door elkaar gewoeld.
Het kussen ligt helemaal scheef gezakt.
Janbaas heeft het zo akelig warm.
En hij droomt van alles door elkaar.
Kijk, kijk, daar loopt hij achter de wagen van den bak-
ker te duwen.
O, wat is die zwaar geworden. Het lijkt wel of er sténen
in de wagen liggen in plaats van brood. Zó zwaar is
het.
De wagen kòmt haast niets vooruit. Janbaas duwt en
duwt.

O, maar nu ziet hij opeens, hoe het komt. Dat doen Henk en Kees. Die houden de wagen tegen....

Ga je weg, nare jongens, ga weg....

O, o, nu beginnen ze hem te gooien met sneeuwballen. Wat zijn die sneeuwballen hard. Het lijken wel kogels... Pats, pats, o, o, nee, niet gooien met die harde sneeuwballen....

O, kijk eens, nu hebben ze het mooie, nieuwe sleetje ook nog stuk gemaakt....

Wat zal vader daar wel van zeggen.... blijf er af.... blijf van het sleetje af.... het is mijn sleetje.... nare jongens.... ga weg.... Er ligt opeens een groot krentenbrood in het sleetje.... Dat heb ik van den bakker gekregen.... o, o, nu is het krentenbrood ook al weg.... kijk die sneeuwpop eens lachen.... hij wil de jongens pakken met zijn witte armen.... maar hij kan ze niet krijgen.... hij staat maar voor het raam te lachen met zijn witte gezicht.... ga weg.... akelige sneeuwpop, je lacht me uit.... weg, weg....

Jan wordt bang voor dat witte gezicht.

„Moeder.... móeder....” gilt hij opeens.

Het klinkt zo vreemd in de stille nacht.

Moeder schrikt. Ze is meteen wakker.

Ze springt uit het grote bed.

Ze gunt zich de tijd niet om haar warme pantoffels aan te trekken. Ze loopt zomaar met haar blote voeten over het koude zeil, om toch maar gauw bij haar jongen te zijn.

„Wat is er dan toch, Janneman?”

„O, moeder, jaag die sneeuwpop toch eens weg.”

„De sneeuwpop? Och, jongen, je hebt zeker gedroomd. Och, och, wat ben je warm. Wacht, moeder zal je eens een slokje water laten drinken. Daar fris je heerlijk

van op. En dan zal ik je kussen ook eens lekker opschudden. En dan ga je maar weer rustig liggen, anders gaat je been soms pijn doen."

Janbaas gaat gehoorzaam weer liggen.

Hij laat zich weer toedekken.

„Mag het lampje bij de trap blijven branden?" vraagt hij.

Dat mag anders nooit.

Grote jongens moeten in donker slapen, zegt moeder altijd.

Maar deze keer mag het wel.

„Nu ga ik maar weer in mijn eigen bed," zegt moeder.

„Als Janbaas wéér zo naar droomt, moet hij maar gerust om moeder roepen, hoor. Dan kom ik dadelijk."

Moeder gaat weer in bed.

Janbaas ligt heel stil op zijn rugje.

Hij kijkt aldoor naar het lampje. Het schijnt zo vriendelijk.

Janbaas doet zijn ogen half toe.

Dan is het net, of het lampje een ster wordt, een ster van licht.

Er komen allemaal gouden strepen rondom het lampje.

Zo mooi. . . .

Maar van het turen worden de ogen moe.

Ze vallen vanzelf toe.

Moeder kan gerust het lampje weer uitdoen.

Want Janbaas slaapt.

Hij ademt heel rustig.

En hij droomt niet meer.

VIII

Tòch nog in het sleetje

Het is de volgende morgen.
Tjiep, tjiep, zeggen de huismussen tegen elkaar.
Die Janbaas is vandaag alwéér laat.
Hoe zou dat toch komen?
Het lijkt wel, of hij om ons, huismussen, helemaal niet meer denkt.
We zitten al wel tien minuten in het koude tuintje te wachten.
Misschien zitten we hier al veel langer.
Tjiep, tjiep, het is maar te hopen, dat die sneeuw gauw gaat smelten.
Want het is voor ons, huismussen, haast niet om uit te houden.
Als de zon maar eens ging schijnen....
Tjiep, tjiep....
Gelukkig, daar is moeder al.
Ze loopt heen en weer in de kamer.
Ze pookt in de kachel.
Dan gaat die lekker snorren.
Ze steekt het theelichtje aan op het theeblad.
Dadelijk komt vader naar beneden.
Hij hoeft vandaag nog wel niet naar de fabriek, maar hij moet weer naar den bakker om te helpen met het

trekken van de wagen.

Moeder is er blij om.

Want bij den bakker verdient vader weer geld.

En wie weet. . . misschien brengt vader wel weer zo'n heerlijk krentenbrood mee, als hij thuis komt.

Moeder haalt het krentenbrood uit de broodtrommel.

Nu mag Janbaas er van smullen!

Moeder snijdt vast een paar sneetjes.

Ze snijdt ze netjes recht en allemaal even dik.

Twee sneetjes legt ze op het bord van Janbaas.

En ze doet er vast een beetje boter op.

Tjiep, tjiep, zeggen de mussen buiten, denk toch om ons, alstublieft.

Moeder kijkt naar buiten.

Och, och, wat een stumpers buiten in de sneeuw.

Wacht, moeder zal ze vanmorgen eens tracteren.

Ze heeft nog een paar dikke sneden oud brood.

En ook nog een handvol korsten.

Dat wordt een feest voor die kleine bedelaars buiten.

Moeder snijdt alles op de broodplank aan kleine stukjes.

Ze gooit het brood buiten op de stoep.

„Dáár dan.”

Tjiep, tjiep, dat is nog eens een fijn maal.

De huismussen komen wild aanvliegen.

Er zijn er veel meer dan anders.

Waar komen die opeens allemaal vandaan vliegen?

Uit de boom, van het dak, overal komen ze vandaan.

Het is, of ze elkaar waarschuwen.

Het is, of ze tegen elkaar zeggen: „Kom gauw, kom gauw, bij Jantje Jonkers in het tuintje is wat te smullen voor een huismus.”

Twee huismussen kibbelen om een groot stuk.

Die domme mussen . . . er is vandaag zóveel . . .
Er is genoeg voor al die hongerige vogelmaagjes . . .
Het is helemaal niet nodig, om ruzie te maken.
Moeder kijkt even voor het raam naar het drukke ge-
doe.

„Eet je buikje maar dik, hoor,” zegt ze.

Dan gaat ze naar boven om grote Jan te roepen.

Het wordt tijd, dat hij opstaat.

Kleine Jan is óók al wakker.

„Ligt er nóg sneeuw, moeder?”

„Ja, hoor.”

„En staat de sneeuwpop nog voor het raam?”

„Hij staat er nog net als gisteren.”

„Fijn.”

Janbaas moet even wachten, tot vader aangekleed is.

Want die moet hem weer naar beneden dragen.

Eindelijk is het zover.

Hè, wat is het beneden in de kamer heerlijk warm.

En wat is het er gezellig.

De kachel heeft een rood kleurtje.

Het theelichtje schijnt vriendelijk.

En op het bord van Janbaas liggen de sneetjes krenten-
brood al klaar.

„En, hoe is het met onze Janbaas zijn been?” vraagt
moeder.

„O, al veel beter.”

Janbaas durft het been al een klein beetje bewegen,
héél voorzichtig, kijk maar . . .

Maar hij durft er nog niet op staan.

Dat måg ook niet van dokter.

„Misschien morgen,” zegt Janbaas.

Maar vader en moeder denken allebei, dat Janbaas nog
wel een paar dagen op een stoel moet blijven zitten.

Het is wel jammer, want misschien is de sneeuw al weg, als Janbaas weer buiten mag.

En dan heeft hij niets meer aan zijn mooie sleetje. Janbaas zou er zo dolgraag eens een keertje in willen zitten.

Al was het maar héél even.

Al was het maar één straatje om.

Janbaas kijkt verdrietig naar buiten.

Maar vader weet iets.

Als straks de dokter komt, moet moeder maar eens aan hem vragen, of Janbaas eens in zijn sleetje mag met het zere been op een kussen. Misschien vindt dokter dat wel goed.

Vader zelf zal het sleetje trekken, als hij terugkomt van den bakker.

„O ja, vader,” zegt Janbaas.

Hij heeft er een kleur van.

„Zal moeder het niet vergeten te vragen?”

„Vast en zeker niet,” zegt moeder.

De hele morgen wacht Janbaas op den dokter.

Maar de morgen gaat voorbij. En de dokter komt niet.

Hij komt pas in de middag.

„Wat bent u laat,” zegt Janbaas.

Dokter lacht.

„Ik heb nog méér zieke klanten.”

Nu vraagt moeder meteen van het sleetje.

„Mag dat, dokter?”

Janbaas kijkt dokter in spanning aan.

Maar dokter kan nog niet dadelijk antwoord geven.

Hij wil eerst het been zien.

De doek gaat er af.

„Laat mij maar eens kijken,” zegt dokter.

„Nou, nou, dat ziet er al mooi uit. Het is al lang niet

meer zo dik als gisteren. En het ziet ook niet meer zo blauw. Dat valt nogal mee."

„Mag ik dan in het sleetje?” vraagt Janbaas verlegen.

„Als je heel, héél voorzichtig bent, dan mag je vanmiddag een poosje buiten in het sleetje.”

Wat is die Janbaas blij.

De doek gaat weer om het been.

Dokter komt in de loop van de week nog even kijken.

„Dag, beste jongen,” zegt dokter.

„Dag dokter.”

Moeder laat dokter uit.

„Voorzichtig zijn, hoor juffrouw,” zegt dokter nog eens bij de deur.

Dat belooft moeder.

Nu moet Janbaas op vader wachten.

Gelukkig komt vader niet zo laat thuis.

De bakkerswagen was niet zo zwaar als gisteren.

De sneeuw is vastgetrapt door de voeten van de mensen.

En vastgereden door de wielen van de auto's en de wagens.

„Nu gaan we er op uit, Janbaas.”

„Is vader niet te moe?” vraagt moeder.

„Welneen.”

Moeder schenkt vader gauw een kopje warme thee in.

Janbaas is trots op zo'n sterken vader.

„U wordt nóóit moe, hè vader?”

„Niet zo gauw tenminste.”

Moeder kleedt Janbaas intussen warm aan.

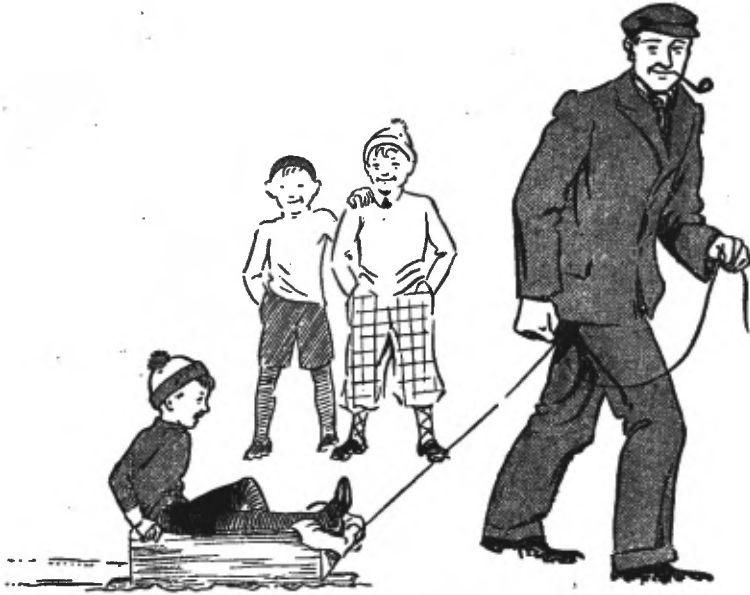
Ze legt een kussen in het sleetje.

Daar moet het zieke been op rusten.

Het mag niet stoten.

Daar gaan ze dan.

Moeder staat in de deur om ze na te kijken.

Ze lacht en ze wuift.
Janbaas zit als een prins in zijn nieuwe sleetje.
Vader trekt heel voorzichtig.
Het sleetje mag volstrekt niet hobbelen.
De bakker aan de overkant komt ook aan de deur van
zijn winkel kijken.
En zijn vrouw ook.
Er komen nog meer mensen kijken voor de ramen en
aan de deuren.
„Kijk, kijk, daar gaat Jantje Jonkers.”
Dan gaat vader met het sleetje de hoek om.
Moeder gaat gauw naar binnen om naar haar eten te
kijken.
Ze is bang, dat de koolraap zal aanbranden.
Om de hoek komt vader Henk en Kees tegen.
Ze komen uit school met de tas op de rug.
Nú zijn ze niet wild.
Ze lopen rustig naast elkaar op de stoep.

Ze zien Janbaas in het sleetje.

Ze kijken elkaar eens aan.

Het lijkt wel, of ze verlegen worden.

„Gaat het fijn?” vraagt Kees.

„Nou,” zegt Janbaas.

„Willen wij eens trekken?” zegt Henk.

Dat vindt Janbaas goed.

„Mag het, vader?”

Vader vindt het óók goed.

Als Henk en Kees een straatje om gaan met het sleetje, gaat vader onderhand nog een kopje thee drinken thuis.

De jongens zullen wel voorzichtig zijn.

Daar twijfelt vader geen ogenblik aan.

Kees en Henk trekken het sleetje met Janbaas er in wel een keer of zes een straatje om.

Maar dan moet Janbaas in huis komen.

Moeder is bang, dat hij anders te koud wordt.

Hij zit in het sleetje zo still

En hij wordt ook te moe.

Vader tilt Janbaas uit het sleetje.

„Nu mogen Kees en Henk het sleetje houden tot het donker wordt,” zegt Janbaas opeens. „Mag dat, vader?”

„Ja, hoor.”

Kees en Henk zijn in hun schik.

Ze trekken elkaar om de beurt.

Telkens komen ze langs het raam van Janbaas.

Dan zwaaien ze gedag.

Moeder dekt de tafel.

Ze zet de borden neer.

„Wat eten we?” vraagt vader.

„Koolraap.”

Daar is vader juist zo dol op.
Daar komen Kees en Henk weer langs het raam.
Hun neus ziet rood van de kou.
Hun oren zien óók al rood.
Maar daar geven ze niets om.
Ze hebben zó'n plezier.
En Janbaas voor het raam ook.
Misschien heeft Janbaas nog wel het mééste plezier
van alle drie.

INHOUD

	Bladz.
I. De huismussen moeten wachten	5
II. In de schuur	13
III. Een dik pak sneeuw	20
IV. Een ongeluk	28
V. Het valt nogal mee	36
VI. De sneeuwpop	42
VII. Een rare droom	49
VIII. Toch nog in het sleetje	54